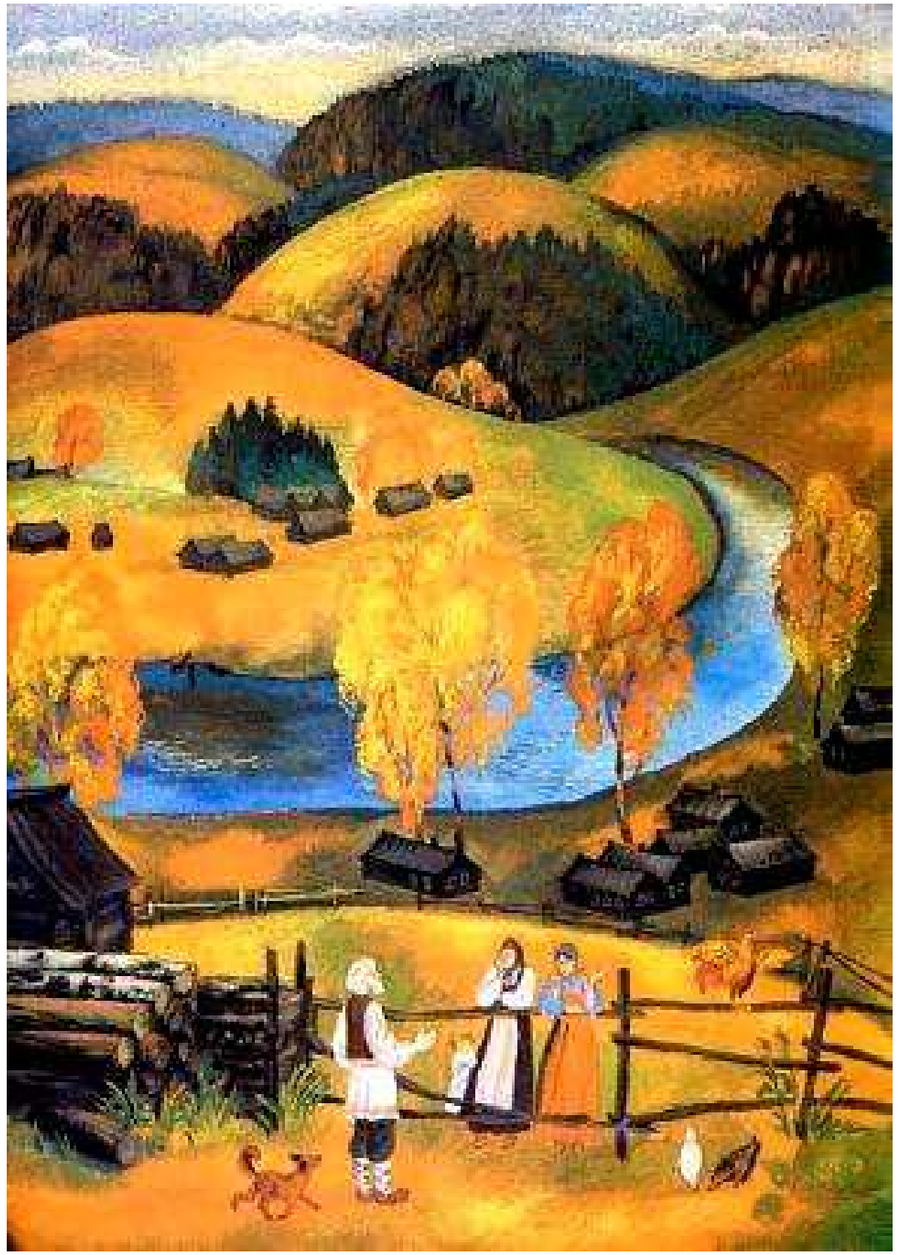

פרסת הכסף

פ.באזוב
צייר א. פופקוב

בכפר שלנו חי פעם זקן אחד בשם קוקווניה. לא הייתה לו משפחה והוא החליט לאמץ יתום. שאל אצל השכנים האם יודעים על מישהו והשכנים מספרים: "לא מזמן בכפר שכן התייתמו שתי בנות. את הגדולה לקחו לבית המלכה האזורי ואת השנייה, בת שש, לא רצה איש. תוכל לקחת אותה."

"לא מתאים לי לקחת ילדה. מוטב היה אילו היה ילד. הייתי יכול ללמד אותו את המלאכה שלי, מגדל יורש למקצוע. ומה אעשה עם ילדה? מה אלמד אותה."

אחר כך חשב עוד ואמר:

"הכרתי את גרגורי אביה וגם את אשתו. אנשים עליזים וטובים היו. אם הילדה דומה להורים, לא יהיה עצוב אתה בבית. אקח אותה אלי. האם היא רק תרצה?"

סיפרו לו השכנים "קשים חייה. את הבית של גרגורי מסרו למשפחה גדולה ואמרו להם לגדל את הילדה עד שתגדל. ואצלם הרבה ילדים. בעצמם לא אוכלים

לשובע. בעלת הבית חוסכת על ילדה, נותנת לה רק שאריות. וזו אמנם קטנה אבל מבינה. תוכל לשכנע אותה."
"אז טוב" אמר קוקווניה "אדבר אתה."
ביום חג הלך קוקווניה אל האנשים שאצלם חיה היתומה. רואה - בית מלא אדם, גדולים וקטנים. ליד התנור יושבת ילדה ואיתה חתול אפור. הילדה קטנטונת והחתול גם כן קטן ומרופט כזה שרק לעתים רחוקות נותנים לדומים לו להיכנס לבית. הילדה מלטפת את החתול והחתול מגרגר בקול רם כך ששומעים בכל הבית. קוקווניה הסתכל על הילדה ושאל:
"זו היתומה של גרגורי?"
ובעלת בית עונה: "זו היא. לא מספיק לנו היא בעצמה ועוד חתול מצאה איפה שהוא. לא יכולים לגרש אותו. הוא שרט את כל הילדים שלי והיא עוד רוצה להאכיל אותו."
אמר קוקווניה:
"ילדיך כנראה לא נחמדים אליו. הנה, אצלה הוא מגרגר."
אחר כך ניגש ושואל את היתומה:
"אז איך, דרנקה (מתנה), תבואי לחיות אצלי?"

הילדה הופתעה:
"איך ידעת שקוראים לי דרנקה?"
"כך זה יצא לי" ענה
"לא חשבתי, לא ניחשתי, רק במקרה קלעתי."
"ואתה מה?" שואלת הילדה.
"אני" הוא אומר "כעין צייד. בקיץ אני שוטף חול, מוציא ממנו זהב, ובחורף רץ ביערות אחרי אייל מיוחד. אלא שלא ראיתי אותו עדיין."
"תירה בו?"
"לא" עונה קוקווניה "איילים רגילים אצוד, אבל לא את זה. רציתי רק לראות באיזה מקום הוא ירקע ברגלו הימנית הקדמית."
"ולמה זה?"

"אם תבואי לחיות אצלי אספר לך הכל."
הילדה רצתה לדעת הכל על האייל המיוחד. וגם ראתה - זקן עליז, נחמד. ואמרה:
"אבוא. אבל את החתול, מורקה, קח גם כן. ראה כמה הוא חמוד."
"אל זה" אומר קוקווניה "אין כל ויכוח. טיפש יהיה מי שלא ייקח חתול קולני כזה. הוא יהיה אצלנו במקום בלייקה."
בעלת הבית שומעת את השיחה. היא שמחה מאוד שקוקווניה לוקח את היתומה אליו. מתחילה מיד לאסוף את כל חפציה של דרנקה. מפחדת שהזקן עוד ישנה דעה.
גם החתול כאילו מבין את השיחה. משתפשף ברגליו של קוקווניה ומגרגר "טוב אמרررת, טוב!"
קוקווניה הוביל את היתומה אליו הביתה. הוא גדול ובעל זקן והיא קטנטונת עם אף כמו כפתור. הלכו ברחוב והחתול רץ אחריהם.
וכך התחילו שלושתם, סבא קוקווניה, היתומה דרנקה והחתול מורקה, לחיות ביחד. חייהם לא היו טובים במיוחד, אבל לא התלוננו כי הספיק להם הכל. קוקווניה יצא בבוקר לעבודה, דרנקה סידרה את הבית, בישלה מרק ודייסה ומורקה יצא לצוד, תפס עכברים. בערב ישבו ביחד והיה להם נעים. הזקן היה אומן הסיפורים. דרנקה אהבה את הסיפורים שלו והחתול מורקה שכב וגרגר "יפה מספרר, יפה."

רק אחרי כל סיפור דרנקה מזכירה:
"סבא, ספר על האייל. איך הוא."
קוקווניה התחמק תחילה ופעם אמר:
"זה אייל מיוחד. ברגלו

הימנית הקדמית פרסת כסף. במקום שבו הוא ירקע בפרסה הזו, תמצא אבן יקרה. ירקע פעם - אבן אחת. ירקע פעמיים - שתי אבנים. ואיפה שימשיך לרקוע, ערמה של אבנים יקרות."

"סבא, והוא גדול?"

וסיפר לה קוקווניה כי האייל לא גבוה מהשולחן, רגליים דקות, ראש קטן. ודרנקה עוד שואלת:

"סבא, ויש לו קרניים?"

"קרניים שלו" הוא עונה "שונות. אצל איילים רגילים שני ענפים בכל קרן ואצלו חמש."

"סבא, ואת מי הוא אוכל?"

"הוא לא אוכל אף אחד" עונה קוקווניה "אוכל רק עשב ועלים. וגם חציר שנאסף בחורף בערמות."

"סבא, והפרווה אצלו איזו?"

"בקיץ" הוא אומר "אפורה, כמו אצל מורקה שלנו. ובחורף כסופה."

"סבא, והוא מסריח?"

קוקווניה כאילו התרגז:

"איזה מסריח. רק עזי בית מסריחים, ואייל בר מריח מיער."

קוקווניה התכונן לצאת ליער. רצה לבדוק באיזה מקום

נמצאים איילים רבים יותר.

התחילה דרנקה לבקש שייקח אותה אתו. "קח אותי, סבא. אולי אצליח לראות את האייל מרחוק."

הסביר לה קוקווניה:

"לא תבחיני בו מרחוק. עכשיו, בסתיו, כולם עם קרניים. לא תוכלי להבחין כמה ענפי קרן אצלם. דבר אחר בחורף. לפשוטים הקרניים נושרות בחורף. ופרסת הכסף תמיד עם קרניים, גם בקיץ וגם בחורף. אז אפשר להבחין בו מרחוק. בזה הוא נבדל."

דרנקה נשארה בבית וקוקווניה הלך ליער. חזר אחרי חמישה ימים וסיפר לדרנקה:

"באזור פולדנסקה ראיתי איילים רבים. לשם אלך בחורף."

"ואיך תוכל ללון ביער בחורף?" שאלה דרנקה.
"יש לי שם" ענה לה "ביתן חורפי בקרחת היער. ביתן טוב, עם תנור ועם חלון קטן. טוב להיות שם."
ודרנקה שואלת שוב:
"סבא, ופרסת כסף נמצא גם באותה סביבה?"
"מי יכול לדעת. אולי הוא שם."
ודרנקה ממשיכה לבקש:
"קח אותי אתך, סבא. אשב בביתן. אולי פרסת הכסף יתקרב ואוכל לראות אותו."
הזקן רק ידיים הרים:
"מה אתך? מה אתך! האם זה יהיה נכון לילדה קטנה ללכת בחורף ביער? צריך ללכת על מגלשיים ואת לא יודעת. תשקעי בשלג. איך אוכל להסתדר אתך? עוד תקפאי שם!"
אך דרנקה לא מרפה:
"קח אותי סבא! אני יודעת כבר קצת ללכת על מגלשיים."
קוקווניה ניסה לשכנע, ניסה עוד ואחר כך חושב:
"אולי תנסה. תבלה שם פעם, יותר כבר לא תרצה."
ואמר:
"טוב, אקח אתך. רק אל תקימי הרבה רעש ביער ואל תבקשי לחזור הביתה מוקדם יותר."
וכשהחורף היה במלוא עוצמתו הם התכוננו לצאת ליער. קוקווניה שם על המזחלת שני שקים, אחד עם צידה לכל הזמן ואחד עם ציוד דרוש אחר. גם דרנקה הכינה לעצמה חבילה. לקחה סמרטוטים כדי לתפור מהם מעיל לבובה, סליל חוטים, מחט וגם חבל. "אולי אצליח לתפוס את פרסת הכסף בחבל הזה." חשבה.
היה לה חבל להשאיר את מורקה, החתול שלה, אבל מה אפשר לעשות? היא נפרדה מהחתול ואמרה לו:
"מורקה, אנחנו עם סבא יוצאים ליער, ואתה שב בבית, תצוד עכברים. כשנראה את פרסת הכסף נחזור הביתה. אז אספר לך הכל."
החתול מסתכל עליה ומגרגר "נכון כך, בסדרررר."
יצא קוקווניה יחד עם דרנקה. כל השכנים משתוממים.
"הזקן השתגע! לקחת ילדה קטנה כזו בחורף ליער!"
רק יצאו קוקווניה ודרנקה מהבית כשהתחילה מהומה בכפר. כל הכלבים נבחו. הקימו רעש כאילו חית טרף כלשהי באה לכפר. כשהסתכלו ראו שמורקה רץ במרכז הדרך ומתחמק מהכלבים.
לאחרונה מורקה הבריא כהוגן. נעשה לחתול גדול. הכלבים לא מעזים לגשת אליו.

דרנקה רצתה לתפוס את החתול ולהחזיר אותו הביתה, אבל איך! מורקה רץ ליער ועלה על עץ אורן. לך ותפוס אותו!

דרנקה צעקה, אבל את החתול לא יכלה לתפוס. מה לעשות? הלכו הלאה. הביטו - הם הולכים ומורקה רץ אחריהם בצד. וכך הגיעו לביתן החורף של קוקווניה.

והנה הם היו שלושה בביתן. דרנקה אומרת: "כך יותר שמח."

קוקווניה מסכים אתה: "אכן, נעים יותר."

והחתול התכרבל קרוב לתנור ומגרגר בקול. "נכון אמרתם. נכון."

הרבה איילים היו החורף הזה. מהפשוטים האלה. קוקווניה מדי יום היה מביא אייל אחד או שניים. הצטברו אצלם עורות רבים וגם המליחו הרבה בשר האיילים. משא כזה לא ניתן יהיה להוביל על מזחלת יד. צריך היה קוקווניה ללכת לכפר, להביא סוסה, אבל איך אפשר להשאיר את דרנקה עם החתול בלבד!

דרנקה התרגלה כבר לחיים ביער. היא בעצמה אומרת לזקן:

"סבא, לך לכפר ותביא סוסה. צריך להביא את הבשר הביתה."

השתומם קוקווניה.

"כמה את נבונה, דרנקה גריגורייבנה! חכמה כמו מבוגרת. אבל הרי תפחדי כאן לבדך."

"ממה אפחד?" היא עונה "הביתן חזק. הזאבים לא יוכלו לפרוץ. מורקה אתי. לא אפחד. ואתה ממילא תחזור מהר."

הלך קוקווניה.

דרנקה נשארה עם מורקה. רגילה הייתה לשבת ביום בביתן בלי קוקווניה, כשהוא רדף אחרי איילים. אך כשנעשה חשוך התחילה קצת לפחד. אבל הסתכלה - מורקה שוכב בשקט. דרנקה התעודדה. התיישבה ליד החלון הקטן להסתכל על קרחת היער ופתאום רואה -

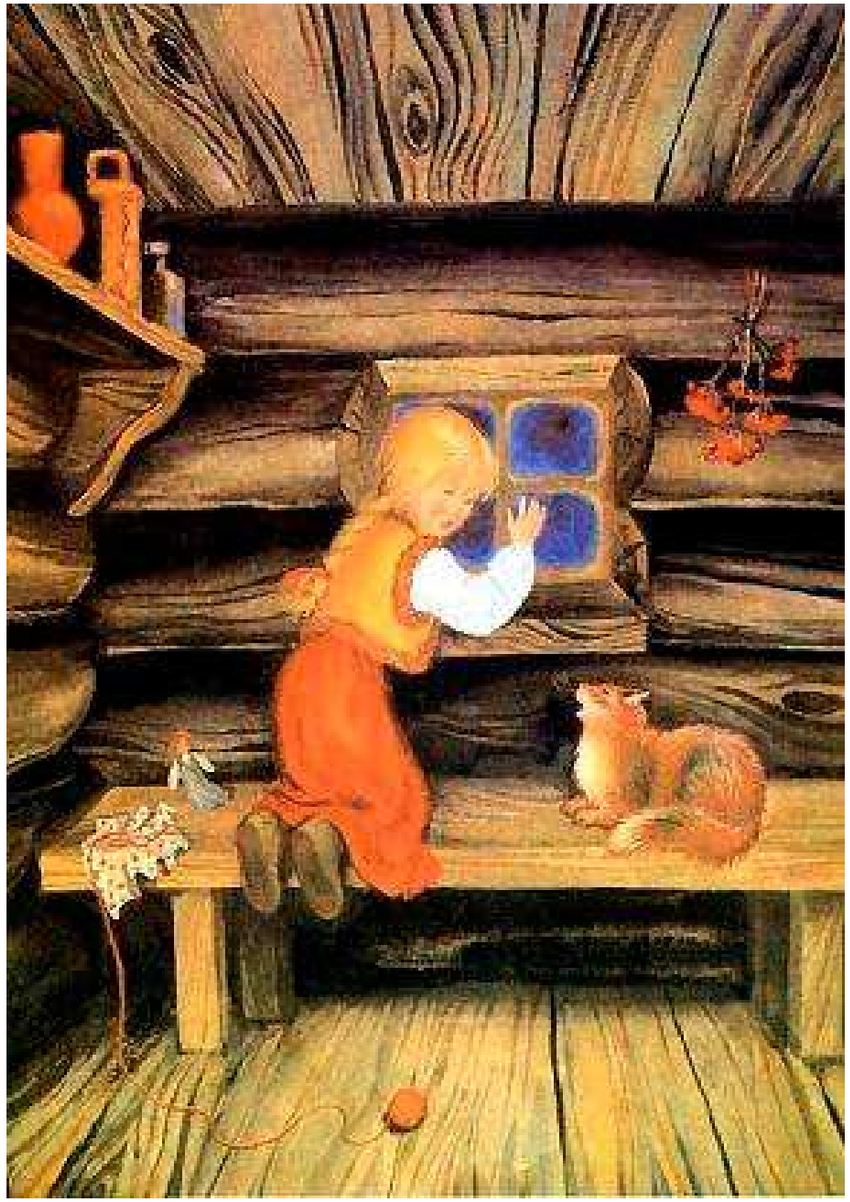

מהיער משהו קטן יוצא. כשהתקרב ראתה - זה אייל רץ.
רגליים דקיקות, ראש קטן ועל כל קרן חמישה ענפים.
דרנקה יצאה להסתכל ולא ראתה כלום. חיכתה רגע,
עוד רגע, חזרה לביתן ואומרת:
"כנראה נרדמתי. ראיתי מה שלא היה."
ומורקה מגרגר "מרר, נכון אמרررת, נכון."
דרנקה נשכבה ליד מורקה ונרדמה עד הבוקר.
עבר עוד יום. קוקווניה לא חזר. לדרנקה נעשה עצוב
אבל לא בכתה. הסתכלה על מורקה ואומרת:
"על תתעצב מורקה. מחר סבא בוודאי יחזור."
ומורקה ממשיך עם הפזמון שלו:
"מרר, נכון אמרررת, נכון."
שוב ישבה דרנקה ליד החלון והסתכלה על הכוכבים.
רצתה לשכב לישון ופתאום משהו דפק בקיר. דרנקה
נבהלה. הדפיקה נשמעה על הקיר השני, ואחר כך על
זה עם החלון, ואחר איפה שהדלת. ושם עוד פעם
דפיקות מלמעלה. לא חזקות, כאילו מישהו קל מאוד
מתהלך על הגג.
חשבה דרנקה "אולי בא האייל, זה מאתמול?"
וכל כך רצתה להסתכל שאפילו פחד לא עצר אותה.
פתחה את הדלת, הביטה - והאייל כבר קרוב.

הרים את רגלו הימנית, ועל הרגל פרסה כסופה נוצצת.
וקרניים שלו בני חמישה ענפים.
דרנקה לא ידעה מה לעשות. התחילה לקרוא לו כמו לעז בית"
"מהה -מהה!"
האייל התחיל לצחוק! הסתובב ורץ משם.
דרנקה חזרה לביתן וסיפרה למורקה:
"הסתכלתי על אייל פרסת הכסף. ראיתי קרניים וגם את הפרסה ראיתי. רק לא ראיתי איך הוא רוקע ברגלו, מוציא לנו אבנים יקרות. אולי בפעם הבאה ייראה."
ומורקה עם השיר שלו:
"נכון את מדבררררת. נכון."
עבר היום השלישי וקוקווניה לא חזר. דרנקה התעצבה מאוד. דמעות הופיעו בעיניה. רצתה לדבר עם מורקה, והוא איננו. עכשיו היא נבהלה ממש. רצה מהביתן לחפש את החתול.
והלילה ליל ירח, בהיר, רואים הכל סביב. דרנקה מסתכלת ורואה - החתול יושב בקרחת היער ולפניו האייל. עומד, הרים את רגלו ועליה נוצצת פרסת הכסף. מורקה מניע את ראשו, כך גם האייל, כאילו הם מדברים. ואחר כך מתחילים לרוץ בקרחת היער.

האייל רץ-רץ, נעצר ורוקע ברגלו. מורקה רץ למקום הזה והאייל זז, מתחיל לרקוע במקום אחר. זמן רב הם רצו ככה ברחבה. לרגע נעלמו, אחר כך שוב חזרו עד הביתן. האייל ומורקה עלו על הגג.
האייל התחיל לרקוע בגג ברגל. מתחת לרגלו התחילו להישפך אבנים כמו ניצוצות. אדומות. כחולות. ירוקות. כל מיני.

ובאותו רגע חזר קוקווניה. הוא לא יכול היה להכיר את הביתן שלו. הרי הוא מכוסה כולו באבני חן. וכאילו בוער, משתקף בלהבות שונות. ולמעלה עומד האייל וכל הזמן רוקע בפרסת הכסף, והאבנים נשפכות ונשפכות.
פתאום גם מורקה קפץ! נעמד ליד האייל, גרגר בקול חזק ופתאום לא יכלו יותר לראות לא את מורקה ולא את אייל פרסת הכסף.
קוקווניה מיד אסף חצי כובע אבני חן ואז ביקשה דרנקה: "אל תיגע, סבא! מחר בבוקר נסתכל עוד על זה."
קוקווניה נשמע לה. אלא שלמחרת ירד הרבה שלג. כיסה את כל האבנים. אחר כך הם חיפשו בשלג ולא מצאו כלום. אבל הספיק להם מה שקוקווניה אסף בתוך הכובע.
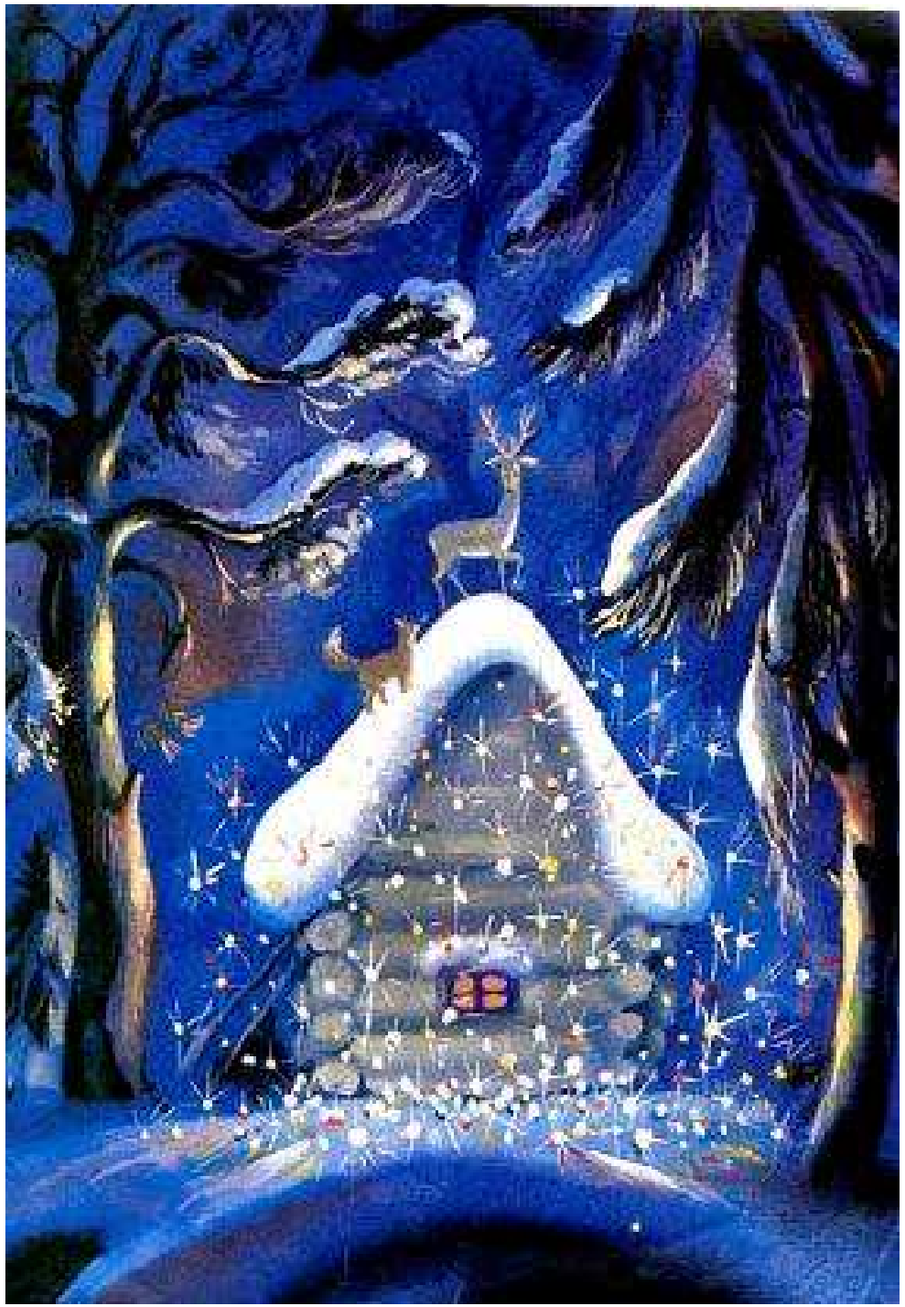
הכל יצא טוב. רק חבל על מורקה. יותר כבר לא ראו אותו וגם פרסת הכסף לא הופיע. שימח אותם פעם אחת וזה מספיק.
ואחר כך, בקרחת היער שבה קפץ האייל, אנשים מצאו אבנים קטנות. ירוקות כהות. קראו להן כריזוליטים.